

Dan COMAN

Bulgarii

Tata și-a îmbrăcat reverenda și a pornit-o la drum. În seara aceea avea de mers pe celălalt deal, la un priveghi și l-am întrebat dacă pot merge și eu. N-a zis nimic, dar m-am luat după el. Mergea în tăcere, fără să întoarcă privirea. Înaintam printre cele câteva case așezate una lângă alta de-a lungul drumului de căruță. Lumina lor ajungea pînă acolo, pe cărarea scobită în pămînt. Am auzit câteva pisici mieunînd. Aproape alergam, mereu la dreapta lui, încercînd să țin ritmul.

Cînd am ajuns sus de tot, în vîrfurile dealului, am putut zări casa. Se vedeau ferestrele luminate stins de niște lumînări. În curte, pe-o bancă, sporovăiau cîțiva bărbați care s-au ridicat imediat ce l-au zărit pe tata. Aveau pahare cu țuică în mîini și, după ce tata a intrat, le-au golit dintr-o înghițitură, apoi s-au dus și ei înăuntru. Cîteva băbuțe stăteau așezate de-o parte și de alta a sicriului și șușoteau. Nu plîngea nimeni, mortul era un bătrîn galben și tras la față, îmbrăcat în costum popular.

Tata a zis o rugăciune, apoi cel de lîngă el a început să citească cu glas scăzut dintr-o carte. O femeie grasă s-a apropiat de mine cu o farfurie plină de cozonac. Am dat din cap că nu, dar femeia a luat o felie și mi-a pus-o aproape cu forța în mîini. Tata a mai zis câteva rugăciuni, pomenind mereu numele mortului, *robul lui Dumnezeu Ștefan*. Mă enerva că vorbea așa tare. Întotdeauna cînd ținea slujbă, tata ridica mult vocea, nu mai semăna deloc cu el. Mi s-a făcut rușine și am lăsat capul în jos. Nu mai știam ce să fac cu bucata de cozonac care mi se umezise în mîini. Abia așteptam să se termine, să o pornim înapoi.

Afară se înnoptase de-a binelea. Am ieșit deodată cu tata. În curte i-am văzut iar pe bărbații aceia îmbrăcați în negru, ciocnind. Îl știam doar pe cel care ținea în mînă un televizor mic și gri, era vecinul nostru.

Nu mai văzusem niciodată un televizor așa de mic, părea de jucărie.

Oamenii îl așteptau pe tata. Au mai golit un rînd înainte de a porni. Mergem pe Dealul Ursului, a zis vecinul, acolo nu se poate să nu prindem.

Oamenii știau că tata e mare microbist, așa că l-au luat și pe el.

Dacă vii și dumneata, părinte, poate ne ajută bunul Dumnezeu și prindem bulgarii, glumi unul cu barbă care pufăia dintr-o țigară. Bine, haideti să încercăm, a zis tata și ceilalți i-au făcut loc să treacă înainte. M-am luat imediat după el. În urmă veneau bărbosul și vecinul cu televizorul, apoi încă doi. Nu-i cunoșteam pe nici unul, dar îi auzeam cum pun pariuri. Cel cu vocea pițigăiată a zis 2-0 pentru Olanda. Nu-l vedeam, dar mă enerva vocea lui.

Eram la doi pași de tata care, cînd trebuia să trecem peste vreun răzor, își ridica sutana ca pe o fustă și apoi mergea mai departe cu lumînarea aprinsă în mîini, fără o vorbă, fără să întoarcă nici o secundă capul. Drumul nu era ușor și nici scurt, pînă la dealul Ursului făceam cel puțin o jumătate de oră, îl auzisem pe vecin spunînd asta. Mă țineam foarte aproape de tata, încercam mereu să-l ating, întunericul din jur mă speria. Uneori lumînarea se stingea și atunci bărbosul venea repede și zicea *stați așa, părinte*, și o aprindea la loc cu un chibrit.

Cînd am ajuns, vecinul a lăsat televizorul în iarbă și, înainte să-l pornească, am scăpat de bucata de cozonac aruncînd-o în spate, în întuneric. Ecranul s-a luminat brusc și a țiuuit, plin de pureci gri și negri. Atît. Bărbosul a luat antena și a început să o miște în dreapta și-n stînga, dar nu se vedea absolut nici o schimbare. Televizorul făcea o baltă de lumină de jur-împrejur și suna exact ca atunci cînd se termina programul, deși bărbosul ridicase antena deasupra capului și umbla așa încoace și-ncolo.

Să ne mutăm puțin, doar cîteva pași mai în față, a zis vecinul – și ne-am dus cu toții mai în sus, chiar pe culme. Au mișcat iar antena, au oprit și au pornit iar televizorul, nimic.

Mi se făcuse frig și mă țineam scai de tata, în spatele nostru întunericul stătea tot mai amenințător. Nu făceam altceva decât să tresar și să ciulesc urechile la cel mai mic zgomot venit dintr-acolo. De ne-ar vedea Mîrza aici, mîine am fi cu toții la post, a zis cel cu vocea pițigăiată. Lasă, mă, că dacă vine Mîrza îi spunem că am venit aici cu părintele să ne rugăm, a rîs vecinul, mutînd televizorul pe urmele bărbosului. Eh, de parcă Mîrza n-ar vrea să vadă și el finala, a spus bărbosul, de-ar veni aici, s-ar uita cu noi, sînt sigur. Hai, mă, mai țineți și voi antena asta pînă fumez o țigară. O luă altul și o mișcă, îi desfăcu brațele mai larg, dar purecii se învîrteau întruna pe ecran, fără nici o schimbare. Dracul să-l ia de televizor, a strigat vecinul, cred că meciul a și început.

Mă, a zis brusc cel cu vocea pițigăiată, dacă urcăm televizorul în copac? Uite, în nucul ăsta, poate dacă e mai sus prinde ceva.

Nebun mai ești, făcu bărbosul aruncînd țigara. Fie, mă, s-o încercăm și pe asta. Hai, urcă-te tu primul să-ți dau televizorul și antena. Omul s-a urcat imediat, a urcat apoi și bărbosul, a luat antena și s-a cățărat pe cîteva crengi mai sus. Aveți grijă, mă, să nu cădeți. Au pornit televizorul acolo, în nuc, dar ecranul era la fel, o lanternă pătrătoasă care lumina de jur-împrejur și scotea țiuitul ăla enervant. Tata își ridicase sutana și se așezase în iarbă, eu lîngă el.

V-am spus eu că nu merge aici, a zis unul, dacă mergea acum era plin de lume pe Dealul Ursului, ce, de tîmpiți se duc ăia atîta drum pînă la Dealu Dumitrii? Dacă mergea aici, aici veneau! Ia mai taci, mă, a strigat bărbosul, urcînd pe o altă creangă și mișcînd antena încă mai sus.

La cît e înmormîntarea mîine, părinte? a întrebat altul așezîndu-se și el în iarbă. La 1, după sfînta slujbă, a zis tata cu vocea aia de care mă rușinam – și pe ecranul televizorului au apărut dintr-odată două dungi negre și subiri care urcau și coborau. Uite, mă, așa, așa, a strigat omul sărînd în picioare deodată cu tata, ceva-ceva a mișcat! Să mai încercăm, mai mișcă, bărbosule, antena aia, așa, puțin mai la stînga, așa! Asta a și făcut bărbosul – și după numai cîteva clipe s-a auzit un bărbat vorbind într-o limbă străină și cei care erau deja în nuc au strigat *merge! merge!* N-am mai stat pe gînduri. Imediat după vecinul nostru, am urcat eu. Eram specialist în astfel de cățărări, l-am întrecut pe ăsta ducîndu-mă mai în lateral și folosindu-mă o dată chiar și de umărul lui ca să mă salt pe creanga cea mai de sus. După ce m-am așezat cît de cît comod, mi-am dat seama că de-acolo, din vîrf, nu se vedea ecranul, doar lumina albă care mișca în scurte valuri în afara lui. Se pierduse iar semnalul, cel cu vocea pițigăiată dădea vina pe bărbos. Așa-ți trebuie, spunea, dacă n-ai putut s-o mai ții cîteva clipe. Nezeii mă-tii, l-am auzit pe bărbos, poate-ți trag două, mă, amărîtule. Vino numai aici, c-apoi vezi tu. Bărbosul zicea asta în vreme ce încerca iar să miște antena, lungit într-o rînă pe-o creangă mai groasă, pufăind întruna din țigară. Gata, mă, a zis vecinul – și-atunci l-am văzut pe tata încercînd și el să se cațere-n nuc. Nu mai rămăseseră decât el și omul care stătuse adineauri lîngă noi în iarbă – și care acum făcuse cu amîndouă mîinile un fel de scară îngustă, în care tata își strecurase piciorul și, ridicîndu-și sutana, se săltă cît să se prindă de prima creangă. S-a prins ușor, dar imediat după aia și-a scăpat piciorul dintre palmele omului și a început să se bălăngăne. Hai, dom' părinte, a zis omul, ridicăți-vă piciorul și treceți-l peste creangă. Tata n-a zis nimic, se legăna în continuare. Nici de lăsat jos nu s-a lăsat, nici de încercat să pună piciorul sus n-a încercat. Omul l-a prins de genunchi și a încercat să-l ridice. Cel cu vocea pițigăiată, urcat foarte aproape de mine, continua să comenteze și să-l înjure pe bărbos. Taci, mă slabule, taci că vin la tine, făcea bărbosul. Ține, mă, antena asta pînă mă ridic, i-a strigat vecinului, care s-a aplecat și-a luat-o fără o vorbă. Tata reușise să urce pe prima creangă a nukului. Cel care l-a ajutat era deja sus, la o creangă sub bărbos. Am urcat degeaba, a zis, tot purecii ăia îi văd și aici. Păi da, s-a auzit imediat vocea pițigăiată, dacă bărbosul nu e-n stare de nimic... Tu-ți paștele cui te-o făcut! Bărbosul a urcat spre noi. Vino-ncoace, amărîtule, vino-ncoace să-ți dau ca să poți comenta! Cel cu vocea pițigăiată a urcat și el o creangă, stînd pe vine în dreptul meu, gata să sară în cealaltă parte a nukului dacă într-adevăr bărbosul s-ar fi apropiat. Terminați, mă, l-am auzit pe vecin, hai mai bine să vă dau antena acolo, că-i mai sus. Tata se lungise pe burtă și se ținea cu amîndouă mîinile de creangă, pierzîndu-și doar uneori și doar foarte scurt echilibrul. Nu zicea nimic, sutana îi flutura într-o parte cînd se mișca să se redreseze. Ține cu vocea pițigăiată i-a tras un picior

bărbosului care se apropiase – și bărbosul fusese gata să cadă în gol, în ultima clipă a reușit să se agațe de creanga de mai jos, lovindu-și totuși genunchii și zdrelindu-și mâinile. Morții mă-tii, l-am auzit. Omul care l-a ajutat pe tata a încercat să-l oprească ținându-l de haină, dar bărbosul l-a pocnit cu dosul palmei peste obraz. Mă pulă, a izbucnit omul, ce ți-am făcut eu să dai, mă pulă? Bărbosul nu i-a răspuns, dar omul s-a luat după el, înjurând. Vecinul nu mai era atent la antenă, o ținea cu susu-n jos, urmărindu-i pe ceilalți. Am vrut să cobor, mi-era frică să nu mă lovească vreunul, dar cel cu vocea pițigăiată se ținea cu o mână de umărul meu și dădea întruna cu piciorul în dreptul bărbosului. Bărbosul s-a ferit de câteva ori, apoi a reușit să-l prindă de pantaloni pe ăstălalt și era gata să-l tragă jos de pe creangă, dar tocmai atunci omul celălalt l-a prins pe bărbos de păr și a început să-l smucească. Când bărbosul a ajuns cu ceafa pe umărul lui, omul i-a tras un pumn în figură. Bărbosul a încercat să-l lovească imediat cu cotul, dar omul s-a ferit la timp. Dă-i, dă-i în gură, zicea vocea pițigăiată, aplecându-se ușor, cu grijă, dînd cu piciorul în direcția bărbosului. Vino jos, îi zicea omul bărbosului, băgîndu-și iar mîna în părul lui, coboară dracului de-aici că altfel te snopesc în bătaie, mă pulă, ce ți-am făcut eu să dai? Vecinul se trase puțin spre marginea crengii pe care stătea, să poată coborî ăștia doi, apoi, după ce a aruncat antena, a coborît și el. Au coborît cu toții sărind peste tata – care stătea tot nemișcat și tot lungit pe burtă de-a lungul primei crengi. Peste el am sărit și eu – și abia după ce omul i-a mai tras câteva picioare bărbosului, abia apoi a ridicat mâinile și l-a ajutat pe tata să coboare. În întunericul din copac s-au simțit mișcările celui cu vocea pițigăiată, dar vocea lui nu se mai auzea deloc. Vecinul nu stinsese televizorul, îl ținea încă în mînă și, cum nimeni nu mai zicea absolut nimic, s-a găsit el să vorbească. Am mai putea încerca în Dobodea, a zis. Dă-o dracului de Dobodea, eu nu mă mai duc pînă acolo, zise bărbosul, și oricum prima repriza tre' să fie gata. Hai mai bine să mergem acasă. Părinte, se pare că aici nu prindem bulgarii, l-am auzit pe unul din ei.

Am coborît în liniște, de data asta eu și tata la urmă, abia puteam ține pasul cu ei. Când am ajuns în dreptul casei cu mortul, bărbosul și alți doi s-au oprit. Mergem să mai bem un pahar, au zis. Prin fereastră se vedeau lumînările arzînd la capătul sicriului. Vecinul, care ținea acum și televizorul și antena, o luase înainte, cobora cu pași mari pe cărarea îngustă ce ducea la cimitir. Umblam acum între cel cu vocea pițigăiată și tata, care rămăsese ultimul, la coborîre se tot împiedica în sutană. Puțin înainte de cimitir vecinul mai făcu o încercare. Dădu iar drumul televizorului și mișcă antena pe deasupra capului. Când am ajuns în dreptul lui, ne-am oprit și noi. Hai, mă, las-o moartă, se auzi vocea pițigăiată. Exact în aceeași clipă ecranul se luminează puternic și, în loc de purecii gri, apăru o femeie. Scotea niște sunete pe care inițial le-am crezut de durere. M-am apropiat și am văzut-o întinsă într-un pat, pe burtă, cu fundul gol. Am căscat larg ochii, dar imaginea dispăru și purecii invadară iar ecranul în același timp în care mîna grea a lui tata îmi căzu peste ceafă. M-am dezzechilibrat și am căzut. Nu m-am lovit, dar palma primită fusese într-adevăr grea, îmi vîjîiau urechile de durere și de ciudă. Nu înțelegeam de ce, nu înțelegeam deloc. M-am ridicat și am pornit plîngînd în urma lui. Tata își aprinsese iar lumînarea și înainta printre morminte înspre casă. În urma noastră se auzea țiuitul televizorului exact ca atunci cînd se termina programul, și vocea pițigăiată chicotind în întuneric, *mai încercă, Nelule, mai încercă o dată!*

[...]